

WUR en het Remkes-rapport

Na een zomer lang praten en zoeken naar uitwegen uit de stikstofimpasse presenteerde ‘stikstofgespreksleider’ Johan Remkes vorige week zijn bevindingen. *Resource* bekeek die persconferentie door een WUR-bril.

1 Zat WUR afgelopen zomer ook aan tafel bij Remkes? Nee, de wetenschap was niet uitgenodigd. Misschien omdat Remkes de wetenschappelijke status quo voldoende bekend achtte, in lijn met de hartenkreet in *Trouw* van 36 wetenschappers om nou eindelijk eens te stoppen met twijfel en verdeeldheid zaaien. ‘Er bestaat meer dan genoeg wetenschappelijke consensus om nu snel in actie te komen’, schreven ze.

2 Wat hoopte of verwachtte WUR van dit rapport? Formeel: niets. WUR’s rol in het stikstof-dossier is om feiten, cijfers en scenario’s aan te leveren voor de keuzes van bestuurders en beleidsmakers. Helder

is wel dat WUR nietsdoen geen optie vindt; de natuur staat overduidelijk onder druk. En WUR pleit al een tijdje voor een gecombineerde aanpak van stikstof, waterkwaliteit en klimaat.

3 Weerklonk dat pleidooi? Ja, Remkes constateerde ‘ee`n grote behoefte aan een integraal verhaal over waar het heen gaat met het landelijk gebied’. Zowel voor natuurherstel als voor het toekomstperspectief van de landbouw acht hij het cruciaal dat opgaven zoals stikstof, klimaat, water en dierenwelzijn in samenhang met elkaar worden aangepakt. Gebiedsgericht, net zoals de Taskforce Stikstof bepleit, maar niet zo rigide als het beruchte stikstofkaartje deed vrezes – dat moet van tafel.

4 Biedt Remkes’ verhaal nog andere aanknopingspunten voor Wagenings onderzoek? Volop. Hij bekritiseerde bijvoorbeeld de heiligverklaring van de kritische depositiewaarden – niet de waarden *an sich* – en vindt dat Nederland serieuzer moet kijken naar alternatieven. Ook betoogde Remkes ‘de terughoudendheid te laten varen’ rond innovaties; hij bepleitte een nationaal innovatieprogramma. Daarnaast sprak hij zijn zorgen uit over de groeiende kloof tussen de Randstad en het platteland, ‘waar mensen de laatste bushalte en de laatste pinautomaat vrijwel gelijktijdig zien verdwijnen’ – voer voor ruraal sociologen dus. ME